

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוז

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2790

יום שלישי ט"ו כסלו תשפ"ד

דף היומי בבלי: ב"ק כו | עמוד היומי: ברכות כג: | דף הכולל: ב"מ ל

דף היומי בהלכה: ק"פ ד' - ה' קפ"א א'.

מוסר: אהבת חסד - 'עוד איתא בשו"ע' עד פרק ד'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער האמת "אמר החכם" עד שער החניפות "השביעי"

במהלך אותן שעתיים הגיע טלפון דחוף אל הרבי, על הקו היה נאמן ביתו ובפיו שאלה דחופה בענייני הכלל, אך הרבי רומז לי בתנועת ידו שכעת אינו יכול לקבל שיחות, 'לא עכשיו'

עד היכן הגיעה השתדלותו של כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זצ"ל, כדי לפייס יהודי שהיה חשש קל שנפגע ממנו

הרב שמעון טיקוצקי

מספר הרה"ח ר' ברוך יצחק לוסטיג, שזכה לראות ולשמוע רבות בביתו ובסביבתו של כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זיע"א, בעיה"ק צפת:

בבית מדרשו של רבינו בצפת היה מתפלל במשך שנים יהודי מבוגר, תושב צפת, שטרם זכה להקים בית בישראל.

והנה תקופה אחת חדל אותו יהודי להגיע.

בליבו של רבינו התעורר חשש שמא, מי יודע, אולי אותו יהודי נפגע ממנו בצורה כלשהי ולפיכך חדל להגיע. באותה תקופה שימשתי כ'הויז בחור' (משב"ק) אצל הרבי, היה זה לאחר תקופת החגים של חודש תשרי שנת תשס"ג.

כידוע לפני אותו ראש השנה עבר רבינו אירוע מוחי קל שב"ה לא השאיר אחריו עקבות, באותה תקופה הורו הרופאים לרבינו להרבות בהליכה לצרכי בריאותו, ואכן באותם ימים החל רבינו לצעוד לבריאותו מדי ערב ברחובות עיה"ק צפת.

זכורני שהיה אז מרגלא בפומיה דרבינו, וחזר ואמר זאת באותה תקופה כמה וכמה פעמים, "בראשית ברא, די ערשטע זאך דארף מען זיין געזונט - ראשית כל על האדם מוטל לדאוג לבריאותו".

באחד הלילות אמר לי רבינו שהיום ברצונו ללכת לביתו של אותו בחור מבוגר ולבקר אותו כדי לפייס אותו ולוודא שלא נפגע ממנו חלילה.

הייתי אז היחיד שזכה להתלוות ביחידות אל רבינו בצעדתו לביתו של היהודי הזה. הרבי עלה ודפק בדלת, ובמשך שעתיים תמימות! ישב עם הבחור המדובר, שוחח עמו בחמימות שאין כדוגמתה, עבר עמו מחדר לחדר בביתו (והיה לו בית גדול ומרווח בו התגורר ביחידות) הביע התעניינות כנה בכל פרט בחייו, מה הוא מבשל, מה הוא אוכל.

היה לו בבית תנור חימום מיוחד, קמין של גחלים, והרבי שאל והתעניין איך הוא משתמש בו, וכיצד מבעירים אותו, כשאני עומד מן הצד ופשוט משתאה לראות איך הרבי, רבן של ישראל, שרבים עומדים ומצפים למוצא פיו, עומד ומקדיש את זמנו היקר כדי לשמח יהודי, כאילו אינו ממהר לשום מקום בעולם.

הגיעו הדברים עד כדי כך, שבמהלך אותן שעתיים הגיע טלפון דחוף אל הרבי, על הקו היה נאמן בית רבוה"ק הרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א ובפיו שאלה דחופה בענייני הכלל, אך הרבי רומז לי בתנועת ידו שכעת אינו יכול לקבל שיחות, 'לא עכשיו'.

שעתיים תמימות ישב הרבי עם אותו יהודי והעניק לו את התחושה הטובה ביותר בעולם, עד שווידא שהיהודי שש ושמח ואין בליבו חלילה שום תחושה לא טובה ושמץ של קפידא, או אז פנה אליו רבינו ואמר לו בחביבות: "נו, ב"ה יש לך בית גדול, מרווח, עם הרבה חדרים, כעת צריך רק למלא אותו במשפחה וילדים, הגיע הזמן להתחתן להקים בית בישראל", הרבי בירך

אותו שיזכה להקים ביתו ובכך נפרד ממנו לשלום.

כשיצא הרבי מביקורו אצל היהודי הזה, הגיע הרה"ח ר' צבי הערשיל ברקוביץ שליט"א שזכה לשמש במסירות את רבינו בעיה"ק צפת, והתעניין אצלי מדוע ולמה ראה הרבי לערוך ביקור מיוחד בביתו של היהודי הזה. כששמע שהרבי חושש הוא שמא

יש בליבו עליו, כי הפסיק להגיע להתפלל, פנה ר' הערשיל נרגשות אל רבינו וסיפר לו כי הוא יודע בבירור שהסיבה בגינה הפסיק להגיע לבית הכנסת אינה קשורה כלל אל רבינו אלא לדבר אחר לגמרי, רק אז נחה דעתו של רבינו כליל.
(אהל מועד' - לעלוב, ויצא תשפ"ד)

והנה הם רואים שרבי משה פושט את הציצית מעל גופו, מניחה על מיטת החולה, פונה אל הקב"ה ואומר: 'רבונו של עולם, מצוה אחת יש לי שהחזקתי בה בכל כוחותי

מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א מספר מזה ששמע מסבו הגאון רבי אריה לוי זצ"ל, על יהודי שמסר את נפשו למען אחיו

ובלבד שלא יפגע בקוצו של יו"ד במנהג שקיבל על עצמו. ומה קרה לבסוף? העגלון ההוא היה אדם רע לב ואכזר מאין כמוהו, הוא לקח את הכסף, ונסע ולא חזר. רבי משה נשאר עתה ערום מכל, גם בלי ציצית, וגם בלי כסף. במשך למעלה מעשרים וארבע שעות תמימות נותר החסיד לעמוד במקומו, ולא זז, עד שריחם עליו אחד מן העוברים והשבים והביא לו בהשאלה ציצית כדי שיוכל לשוב לביתו.

לימים, המשך רבי אריה לספר, חלה אחיו של רבי משה, הלא הוא רבי יצחק אשכנזי, שהיה נערץ על כל בני ליטא (יש אומרים שהוא מחבר הספר הנורא 'ברית עולם' המבאר את סוד כ"ב אותיות התורה). והרופאים אמרו נואש לחיו.

שלחו בני הבית לקרוא לאחיו רבי משה מן העיריות שבהן נדד, כדי שיבקש רחמים על אחיו. ידוע היה רבי משה גם בכח תפילותיו, ולכן תלו בו תקוות מרובות.

כשהגיע רבי משה לבית אחיו, נכנס אל החדר שבו שכב החולה, וביקש מכל הנוכחים לצאת משם. אבל כיון שהדלתות של לפעם לא היו חסומות באופן הרמטי, הצליחו כמה מבני המשפחה לצפות בין חורי הדלת במעשיו של רבי משה.

והנה הם רואים שרבי משה פושט את הציצית מעל גופו, מניחה על מיטת החולה, פונה אל הקב"ה ואומר: 'רבונו של עולם, מצוה אחת יש לי שהחזקתי בה בכל כוחותי, וציצית שמה, הריני מוותר על כל שכרי בעולם הבא בעד מצוה זו, ובלבד שזכותה של המצוה תעמוד לו, לאחי החולה ויקום מחוליו'.

כך עמד רבי משה והתפלל, בבכי ובתחנונים, ובני הבית נסערים לנפשם לראותו מוסר את כל עולמו לרפואת אחיו הצדיק בתוך זמן קצר עמד רבי יצחק מחוליו, ולפליאת כל רופאיו הבריא לחלוטין, והיה כאחד האדם. סיים רבי אריה ואמר: מסיפור זה למדתי שישנה מציאות שבה אדם מוסר עבור אחיו גם את כל העולם הבא שלו, וזוהי מסירות הנפש האמיתית.

(ברכי נפשי, ויקרא עמוד רנו)

באחד מהתוועדות שזכינו להתוועד עם הגה"צ רבי אריה לוי, שמעתי אותו אומר כך: אחת ממצוות התורה היא מצות "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא יט, יח). וזכיתי להכיר יהודים שקיימו מצוה זו בכל כחם, והיו מוכנים למסור את גופם וממונם בעד הזולת. אבל, כיום אני יודע שיש מציאות שבה אדם מוסר עבור אחיו גם את כל העולם הבא שלו, וזו היא מסירות הנפש האמיתית.

ואספר לכם: המעשה התרחש אצל שני האחים הצדיקים, מתלמידי הגר"א, רבי משה אשכנזי ואחיו רבי יצחק. במשך כל ימות השנה היה רבי משה נודד בעיריות, ומלמד תורה את ילדיהם של היהודים, ומוצא פרנסתו בדוחק רב.

בנדודיו אלה היה רבי משה עוסק בצנעא בתורתו ובתפילותיו, וחוזר לביתו רק בשלשת הרגלים, כשעמו צרור קטן של מעות, להחיות את בני המשפחה. כמנהג חסידי הדור ההוא, שכל אחד חיפש מצוה אחת שעליה מסר את נפשו, היה אותו צדיק מקפיד ביותר על מצות ציצית, ומנהגו היה - שלא לזוז ד' אמות בלא ציצית בחודש ניסן אחד, כאשר שב לביתו, לאחר שנעדר ממנו כמה חדשים ואתו צרור כספו שנועד לקניית צרכי חג הפסח הממשמש ובא, עשה דרכו בעגלה שהיתה נהוגה בידי עגלון פשוט. באחד מקטעי הדרך, ירד רבי משה מן העגלה, וניגש לאחד הסלעים שהיו על אם הדרך, מרחק ניכר מן הדרך הסלולה... בבואו לשוב אל העגלה, נאחזה ציציתו בסלע וניתקה כנף אחת מן הארבע כנפות.

כיון שהקפיד לא לזוז ארבע אמות בלא ציצית, נשאר רבי משה עומד כמסמר נטוע, ולא זז ממקומו.

הוא קורא אל העגלון מרחוק, ומבקש ממנו שיביא לו ציצית מן העיר הסמוכה. העגלו, שידע על הקפדתו הגדולה במצות ציצית של חסיד זה, הסכים לכך בתנאי שיקבל מרבי משה כתמורה את כל צרור הכסף שבידו. ללא היסוס נטל רבי משה אשכנזי את הכסף שהכין במשך כל החורף, ומסרו לעגלון. על מנת שיביא לו ציצית, טרף החסיד את נפשו, ואת נפש בני משפחתו, בכפו,

אין לי מושג מה אבא שלי דיבר אתו, אולם סוף דבר, אחרי שעה הכול הסתדר. הרווחתי הרבה יותר...

מה קורה כשיהודי מחליט שהוא מפסיק לעשות 'השתדלות' ועובר לבטוח באמונה פשוטה בבורא עולם שיעשה את כל חפציו?

עזרה לי לקחת את המצב באופן רגוע. ביום שני בבוקר אמרתי לעצמי, אני עושה השתדלות ומרים שוב טלפון. הרמתי טלפון לאותו אדם, הוא כמובן לא ענה לי, ועתה הבנתי שכבר אין לי מה להשתדל. מה שמוטל עלי זה להתחזק באמונה. רק זה.

התחזקתי שוב שהקב"ה עושה הכול, ואמרתי 'מזמור לתודה'. לאחר מכן אני מתקשר ל'קו השגחה פרטית', ושומע את ה'בטחון היומי'. מסופר שם על אחד שהשותף שלו רימה אותו, והוא חש שהוא נתון בניסיון גדול. הוא קיבל הדרכה מאדם גדול, שאמר שהניסיון נועד להעלות את האדם במדרגה נוספת בעבודת ה', ושכשהקב"ה שולח ניסיון לאדם, הקב"ה נותן לו את הכוחות לעמוד בזה. הדבר הראשון למעשה הוא לתת לאמונה את המקום, ולקחת שבועיים של שתיקה ואמונה. לומר שוב ושוב את ה'אני מאמין' הראשון, "הוא לבדו עשה ויעשה לכל המעשים".

אימצתי את הדברים ללבי, ואמרתי, 'אם הקב"ה הביא לי את הניסיון, אני יכול לעמוד בזה. עכשיו רק אמונה'. כעבור שעות ספורות אני מקבל טלפון מאבא שלי.

רק לפני שבוע סיפרתי לו קצת את ההסכם ושברו, והוא מתקשר ושואל: 'הסתדרת אתו כבר?' - 'עדיין לא'. אומר לי אבי שליט"א, 'אני עומד עכשיו בדיוק מתחת למשרד שלו, ועולה אליו'.

אין לי מושג מה אבא שלי דיבר אתו, אולם סוף דבר, אחרי שעה הכול הסתדר. לא רק שההוא עשה מה שהבטיח, הוא עוד נתן יותר ממה שציפיתי, ויותר ממה שהוא הבטיח שייתן. הרווחתי הרבה יותר ממה שחלמתי וסיכמתי. וכל השפע הזה הגיע אלי דווקא אחרי ששמטתי את המושכות לגמרי ונתתי לרבנו של עולם לנהל את כל העניינים.

(השגחה פרטית, ראה-שופטים, תשפ"א)

מספר יהודי מטבריה: כסף זאת לא הצורה היחידה להשיג דברים, ואני מדבר מהכיוון העסקי. אפשר לתת דבר שווה כסף ולקבל בעדו דבר אחר שהוא שווה כסף גם כן. לדוגמא: אתה נותן לי 100 לחמניות בשווי 75 שקלים, ואני נותן לך נסיעה בשווי של 75 שקלים. לא שילמת לי כסף על הנסיעה, אני לא שילמתי על הלחמניות, אך למעשה היתה כאן עסקה לכל דבר.

הסכם מעין זה עשיתי עם יהודי, רק שלא מדובר בנסיעה ובחמניות, אלא בפרויקט רציני שבתחום המקצוע שלי. את המוטל עלי עשיתי בשלמות.

הקדשתי זמן, כוח ודיבורים, עד שהסתדר העניין על הצד היותר טוב, וציפיתי לתמורה - שהוא יעשה עבורי את השירות שבתחום המקצוע שלו.

בשלב הזה העסק קרטע...

אותו יהודי עשה הרבה פחות ממה שסוכם, ונגרם לי מזה הפסד גדול. התקשרתי אליו, והוא לא ענה לי. הקול האלקטרוני בתא הקולי היה אדיב וסבלן, ושמע את הודעותי פעם אחר פעם בלי להתחשב בכך שהסבלנות שלי על סף קריסה.

כך הוא סחב אותי במשך שבועיים, מבלי שאקבל מענה. סוף סוף אחרי שבועיים, ביום חמישי, הוא ענה לי, והתשובה שלו היתה שהוא בעצם לא חייב לי שום דבר. הוא מרגיש שהוא עשה מה שצריך, ולגבי ההרגשה שלי, זה לא ממש משנה.

הרגשתי מרומה. ההסכם היה כל כך ברור, כל אחד היה צריך להשיג מטרה מוגדרת בשביל השני. אני עשיתי כל מה שצריך עד הסוף, והוא רק התחיל לעסוק בענייני ועזב הרבה לפני שמהו זז.

השתדלתי להתחזק באמונה שהכול משמים, ושרק הקב"ה עשה, עושה ויעשה לכל המעשים. זה לא היה קל, אבל ההתחזקות

077-2222-666 או ***4992**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הצעקה השקטה, חדרה עמוק בלבו של רבי יוסף יוזל. הרכבת המשיכה הלאה, וקולו של רבי ישראל המשיך להדהד באוזניו

ק"ד שנה לפטירתו של רבי יוסף יוזל הורביץ "הסבא מנוהברדוק" · י"ז כסלו תר"פ - תשפ"ד

רואה שלפני עומד אברך תלמיד חכם גדול", רבי יוסף יוזל נאנח ואמר, "לצערי, כך היה עד לפני מספר שנים בטרם נשאתי אשה, כעת עול הפרנסה הרובץ על כתפי לא מניח לי להמשיך להיות בין לומדי בית המדרש הקבועים, עוסק אני במסחר, קונה בדים ביריד, ומוכר אותם בעיירות הקטנות, כך אני מצליח להביא טרף לבני ביתי", אבל, מקפיד אני לקבוע עתים לתורה, וכך משמר אני את תלמודי מימי עלומי".

"לצערי אין לי אפשרות אחרת, אני חייב לדאוג שיהיה לי ממה לחיות", סיים רבי יוסף יוזל.

הרכבת כבר נעצרה בתחנה, רבי ישראל ירד מהקרונ, הוא הביט ברבי יוסף יוזל רגע קט לפני סגירת דלתות הרכבת, ואמר בקול שקט אבל תקיף: "כיצד לחיות, אתה דואג, וכיצד למות אתה לא דואג...??"

הצעקה השקטה, חדרה עמוק בלבו של רבי יוסף יוזל. הרכבת המשיכה הלאה, וקולו של רבי ישראל המשיך להדהד באוזניו של רבי יוסף יוזל, לא נותן לו מנוח. כיצד לחיות, אתה דואג, וכיצד למות, אתה לא דואג...??

"באמת, איך יתכן שאני לא חושב כיצד אמות ואבוא לבית דין של מעלה", חשב רבי יוסף יוזל לעצמו, "כיצד באמת אני יעמוד בפני הדיינים? מה אומר להם כשישאלו אותי, מדוע לא חבשת את ספסלי בית המדרש? אם אני יענה, דאגתי שיהיה לי ממה לחיות, יאמרו לי הם, וכי לא דאגת שיהיה לך עם מה למות...??"

הדברים חלחלו בתוכי לבו של רבי יוסף יוזל, הוא החליט לעשות שינוי בחייו, ליריד הוא כבר לא המשיך, בתחנה הבאה הוא ירד והחליף רכבת שהחזירה אותו חזרה לביתו, שם הודיע את החלטתו לנוות ביתו שקיבלה את דעתו בשמחה, והסכימה לעשות ככל שיידרש למען יוכל לעמול בתורה.

רבי יוסף יוזל שכר חדר בתוככי היער, שם הסתגר ועמל בתורה לשמה מספר שנים. לאחר מכן הוא החל להסתובב בעיירות, הסתובב ממקום למקום, מעיר לעיר, עורר את הציבור על ידי שיחות המוסר שנתן בשלהבת אש קודש ובהתפעלות. הקים ישיבות ומוסדות תורה בעיירות רבות, ודרכו הייתה שבכל מקום שאליו הגיע, פתח הוא ישיבה, ולאחר תקופה קצרה, אחרי שהתבססה הישיבה, הוא הותיר שם שני בחורים שימשיכו לנהל את הישיבה, הוא עצמו, המשיך הלאה לעיירות נוספות, להקים עוד ועוד ישיבות.

גברא רבה היה רבי יוסף יוזל הורביץ, כבר בהיותו ילד לחששו כל סובביו כי יצא גדול בתורה, הוא היה בעל כישרון ומתמיד גדול, יושב תדיר בבית המדרש וחוזר על תלמודו, יגע ועמל בהבנת דברי הגמרא והראשונים.

לאחר נישואיו, נאלץ לעזוב את ספסלי בית המדרש אותם חבש תדיר בימי עלומיו, גזירת הבורא "בזעת אפך תאכל לחם", אילצה אותו לתור אחר מקור פרנסה לפרנס את משפחתו, כך מצא את עצמו רבי יוסף יוזל, מתעסק במסחר ברוב שעות היום, וביני לביני היה קובע עתים לתורה.

ועדיין לא נס ליחו של רבי יוסף יוזל, ועל אף שנמנה היה בין אלו שרק קבעו עתים לתורה ולא הייתה התורה אומנותם במשך כל שעות היום, נחשב הוא כגברא רבה, מידי יום ביומו היה מוסר שיעורי תורה לבעלי בתים, בבוקר בהלכה, ולעת ערב היה לו קביעות של שיעור בגמרא, כל מכריו ידעו, כי אפשר לדבר עמו בכל סוגיות הש"ס.

כך יכלו להמשיך חייו בטוב ובנעימים, אלמלא פגישתו הגורלית עם מנהיג תנועת המוסר - רבי ישראל סלנטר.

קולות שקשוק גלגלי הרכבת נשמעו מרחוק, הרכבת התקרבה והאטה, נכנסה לאחת העיירות ונעצרה בתחנה, הדלת נפתחה, ואל הרכבת עלה רבי ישראל סלנטר, אשר נודע כבר באותם ימים כמנהיג ומפתח שיטת המוסר, הוא עלה לרכבת, הביט כה וכה מחפש מקום ראוי לשמו לשבת בו, והנה צדו עיניו דמות של יהודי הנראה כאברך בר אוריין, היה זה רבי יוסף יוזל, שמח רבי ישראל שיוכל להעביר את השעות הקרובות ליד אברך יהודי, ולא יאלץ לשבת מספר שעות בסמוך לבן נכר, הוא מיהר והתיישב לצד רבי יוסף יוזל, השניים, כדרכם של שני יהודים הנפגשים זה עם זה, החלו לדבר בדברי תורה, כשהם שוכחים מכל עניני העולם הזה ולא שמים לב לשעות החולפות.

עברו - חלפו שעותיים תמימות, הרכבת התקרבה כבר ליעד בו היה צריך לרדת רבי ישראל סלנטר, גם השיחה בין השניים הגיעה לסיומה, רבי יוסף יוזל, יישב לרבי ישראל קושיא שהייתה קשה לו כבר זמן רב, על ידי הברקה נפלאה, רבי ישראל התפעל מאד מההברקה הגאונית, ושאל את רבי יוסף יוזל, "יסלח לי מר, האם כבודו מכהן כרב או כמגיד שיעור באחת העיירות, אני

אותו התקופה מהדהדת קריאתו של רבי ישראל באוזניו, "כיצד לחיות, אתה דואג, וכיצד למות אתה לא דואג???" (נחלי נצח - ויצא תשפ"ד)

כך הוקמו כשבעים ישיבות נובהרדוק ברחבי אירופה, על ידי רבי יוסף יוזל, שכבר נודע, בשם "הסבא מנובהרדוק". כשבכל

באחת השבתות, עלה הרב לבימה תוך כדי הקריאה בתורה, סגר את ספר התורה והכניסו בחזרה לארון!

האם נהג הרב כהלכה? ומה ההוכחה שהביא מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל על כך?

המתפללים יוצאים ידי חובה בקריאה כזו, שהרי אינם מצליחים לשמע את הקריאה כהלכה.

הרב זילברשטיין הביא סמוכין לדבריהם מהר"ן, שפוסק בענין ערוב תבשילין: "מוטב שיתבטל שבת אחת, משיתבטלו שבתות הרבה בעתיד", וגם כאן עדיף שלא ישמעו שבת אחת קריאה בתורה, כדי שבשבתות הבאות ישמעו כהלכה. את הדברים חזק מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל שאמר, כי מעשה הרב דומה לשבירת הלוחות על ידי משה רבנו!

ועוד אמר מרן הגרי"ש, שהרב ביטל קריאה שהיתה מבוטלת מאליה על ידי הדיבורים. הוא גם הוסיף שהראיה מדברי הר"ן היא קל וחומר מהנדון שם, משום שבערוב תבשילין מדו בר על שוגג, ואלו כאן מדובר על מעשה שנעשה במזיד.

('ומקדשי תיראו', מתוך 'עלינו לשבח')

בקהילה אחת נפרצה חומת הדבורים בשעת קריאת התורה, ולמרות מחאותיו של הרב המשיכו המתפללים בשלהם.

באחת השבתות, כאשר רעש הדבורים היה בלתי נסבל, עלה הרב לבימה תוך כדי הקריאה בתורה, סגר את ספר התורה והכניסו בחזרה לארון!

באותה שבת לא שמעו המתפללים קריאת התורה, אולם רק אז חלחלה לתודעתם המשמעות של המעשה הנורא שעשו, ומאז שרר בתפילה ובקריאת התורה שקט מחלט.

לאחר מעשה, בא רב הקהילה לשאול את מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א אם עשה כדן.

הדברים הובאו בפני תלמידי חכמים מכולל 'בית דוד', שסברו כי המעשה היה ראוי, משום שהרב מנע עונשים חמורים האמורים לבוא על דיבור בקריאת התורה, וכן משום שבלאו הכי אין

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

בזמן מגיפה זרעב ר"ל - על איזו גזירה צריך להתפלל?

בבא קמא דף כ"ו

וחצו את כספו

צ' והאותיות הקרובות אליה ביותר הן אותיות ח"י דהיינו שהנותן צדקה יחיה לשון חי, והאותיות הרחוקות מן האות צ' הם מ-ת, דעל ידי שהאדם נותן צדקה מקרב את החיים ומרחק ממנו את המיתה, וזהו מה שרמזו חז"ל במדרש רבה גדולה צדקה שמקרבת את החיים ומרחקת את המיתה, ומכפרת על נפש האדם. ומליצה נאה איתא בזה ב'תפארת שלמה (הו"ד גם בעטרת

סגולת הצדקה שמקרבת את החיים

העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל לתת את תרומת ה' לכפר על נפשתיכם.)

כעל הפסוק 'העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט מחצית השקל ללת את תרומת ה' לכפר על נפשותיכם' (שמות ל, יג-טו) רמזו בזה דורשי רשומות הנה האות האמצעית שבמילת מחצית היא

שלמה - תולדות ועובדות לבעל התפארת שלמה דף פא אות נו): שאם נגזר חס ושלוש על חולה שימות, דהיינו אותיות 'מת', העצה לכך ליתן צדקה, שעל ידי זה, משימים באמצע מת תיבת חצי ונעשית מחצית, וזה פירוש 'וחצו את כספו' לצדקה, ועל ידי זה 'וגם את המת יחצון'.

כיוצא בזה הביאו בספרים (ראה מגדלות מרקחים - ליקוטים, אמרי נועם פר' בראשית ועוד) בשם הרה"ק המגיד מקאזניץ זצ"ל, שפעם אחת היתה מגיפה בעירו ר"ל, וגם היה יוקר ודוחק גדול, ובידם אין פרוטה לפרוטה כי אָפֶס כסף, ונאספו אליו כל בני עירו להתפלל על שני דברים אלו, ואמר המגיד הק' שהנה אמרו ז"ל (תענית ח:): שאי אפשר להתפלל על שני דברים כאחד "אתרתי לא מצלינן", והעצה היעוצה לבקש רחמים על הרעב ובמילא ניוושע על המיתה משום דכי יהיב רחמנא שובעא לחיי הוא דיהיב

- דאין הקב"ה נותן פרנסה אלא לאנשים חיים. והוסיף המגיד הקדוש ואמר: הקב"ה ברא את עולמו עם התורה שיש בה כ"ב אותיות, ולקח הקב"ה אות אחת מהכ"ב אותיות והיא אות עי"ן ונתנו במתנה לצדיקים, והצדיקים כשהם רואים שמתעוררים דינים על ישראל, ושולטים ח"ו ג' אותיות מ.ו.ת. בעולם, אזי לוקחים הם את האות עי"ן ונותנים בין הג' אותיות האלה ונעשה צירוף של תיבת מ.ע.ו.ת., וזהו מרומז בפסוק (תהלים לג יח) "הנה עין ה' אל יראיו למיחלים לחסדו להציל ממו"ת נפשם ולחיותם ברעב" היינו שנמסר אות עי"ן ליראי ה', להוציאו מרעב ולהכניסו למות, והוא הגורם להציל ממו"ת נפשם, כי נעשה ממות מעות, ולחיותם ברע"ב, כי נעשה מרעב רב. ונושעים בכפליים עכד"ק.

(אור לישרים)

בחלון, בפתח החצר או בפתח חדר המדרגות? כל הדעות על מקום הדלקת החנוכה

שואלין ודורשי - הלכות חנוכה

נחשב כחצר, ואין להדליק בפתחו אלא בחלון הדירה; וכן דעת האור לציון הן לענין חצר והן לענין חדר מדרגות. ולדעת הקהלות יקב, חדר מדרגות נחשב כחדר נוסף בבית ולא כחצר. אולם, לדעת הגר"ז סולוביצ'יק אף שהחצר אינה משמשת לצורכי דירה דינה כחצר, ויש להדליק את הנרות בפתחה הסמוך לרשות הרבים; וכן דעת הגרש"ז אויערבך והגר"ש אלישיב הן לענין חצר והן לענין חדר מדרגות, אך נחלקו לענין מגרש חניה שאינו משמש לכניסה ויציאה: לדעת הגרש"ז אין דינו כחצר, ולדעת הגר"ש אין דינו כחצר.

[שו"ע תרעא, ה; ביאורים ומוספים דרשו, 45]

מקום הדלקת נרות החנוכה הוא בפתח הבית הסמוך לרשות הרבים, ואם יש חצר לפני הבית - יש להדליקם בפתח החצר הסמוך לרשות הרבים, והדר בקומה שניה שאין לה פתח ישיר לרשות הרבים ולא לחצר, מדליק בחלון הפונה לרשות הרבים. לדעת החזון איש, החצר שבזמננו, אשר מיועדת בדרך כלל לאויר בעלמא - בניגוד לזמני העבר בהם שימשה החצר לצורכי 'דירה' עיקריים, כטחינה, אפייה, שטיחת פירות ועוד - אין דינה כחצר לענין הדלקת נר חנוכה (ולענינים נוספים), ואין להדליק בפתח החצר, אלא בחלון הפונה לרשות הרבים. ודעת הגר"נ קרליץ והגר"ח קניבסקי שלדברי החזון איש גם חדר מדרגות אינו

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

באיזו צורה מותר להניח לחם באשפה?

בשקית, מותרת אף בחתיכות שיש בהן יותר מכזית; ויש מהם שכתב, כי עדיף לתת את הלחם לבעלי חיים, מאשר להשליכו לאשפה אף כשהוא עטוף. ויש שהורו אף בנוגע לשאר מאכלים הראויים לאכילה, שיש לעוטפם בנפרד לפני השלכתם לאשפה, כיון שהשלכתם לאשפה ללא עטיפה נחשבת כאיבודם בידיים.

[שו"ע קפ, ד, ומשנ"ב י; בו"מ דרשו, 5-6]

פירורי לחם שאין בהם 'כזית', אסור לדרוך עליהם, או להשליכם לאשפה ללא עטיפה, אך מותר לאבדם בצורה שאין בה בזיון רב, כגון להשליכם למים. ויש אומרים, שאם בכל הפירורים יחד יש כמות של כזית, אין לאבדם אפילו בצורה שאין בה בזיון רב. ובחנויות שמוכרים בהם לחם, מצוי הדבר שמפוזרים על הרצפה פירורי לחם בכמות גדולה, ויש לנהוג בהם בהתאם לאמור. ולדעת פוסקים רבים, הנחת לחם באשפה כשהוא עטוף

האם צריך לכסות סכין פלסטיק בשעת ברכת המזון?

וסכין פלסטיק, אין צורך לכסותה; וסכין ממרחים שאינה מיועדת לחיתוך, נחלקו הפוסקים אם צריך לכסותה. ויש אומרים, שצריך להסיר את הסכין מעל השולחן ואין די בכיסויה; אך המנהג להסתפק בכיסוי, ורבים נהגו לכסות את הלהב בלבד. וכמו כן, סכין המרוחקת ממקום מושבו של המברך - יש שהורה, כי אין צורך לכסותה.

[שו"ע קפ, ה, ומשנ"ב יא; בו"מ דרשו, 7-9]

רבותינו הראשונים כתבו, שנוהגים לכסות את הסכין בשעת ברכת המזון בימות החול. אם משום שהשולחן דומה למזבח, שנאמר עליו: "לא תניף עליהם בְּרָזָל"; ואם מפני מעשה שהיה באחד שברך ברכת המזון, ובהגיעו לברכת 'בונה ירושלים' ונזכר בחורבן הבית, לקח את הסכין ותקעה בבטנו מרוב צער. ונהגו שלא לכסות את הסכין בשבת וביום טוב. ונחלקו הפוסקים אם צריך לכסות את הסכין בשעת ברכת 'על המחיה', והמנהג שלא לכסות

האם צריך ליטול 'מים אחרונים' לאחר אכילת מלפפון חמוץ?

ולא למים אחרונים - רשאי לאכול, אך יעטוף את ידיו במפית וכדומה; ואם לא עשה כן - כשישיג מים לאחר מכן, עליו ליטול את ידיו, מחשש למלח המסוכן. והנוגע במלח, או אוכל מלפפון הכבוש במלח, וכדומה - יש אומרים, שצריך ליטול את ידיו מחשש למלח המסוכן, ויש חולקים, וכן המנהג.

[שו"ע קפא, א, משנ"ב א-ב, ושעה"צ ח; בו"מ דרשו, 3 ו5; וראה שם, 1]

חכמינו ז"ל תיקנו ליטול 'מים אחרונים' בסוף הסעודה, משום שהידים מזוהמות מהאכילה, ואין ראוי לברך באופן זה, וכן מחשש שמא מעורב במאכלים מלח מסוים, שבמגעו עם העינים עלול לגרום לעיוורון, חלילה. ומי ששכח ליטול מים אחרונים ונזכר באמצע ברכת המזון - יש שכתב, שיטול את ידיו באמצע הברכה, אך לא ימשיך לברך תוך כדי נטילה. ומי שיש באפשרותו להשיג מים רק לנטילה שלפני הסעודה

* אין להסיר את הלחם מעל השולחן עד אחר ברכת המזון, כדי שיהא ניכר שמברכים את השי"ת על חסדו וטובו הגדול שהכין מזון לכל בריותיו, וכן משום שהברכה אינה שורה על מקום ריק.
* בנוסף על האמור לעיל, ישנן שתי סיבות לשייר מהלחם בכוונה תחילה - כדי שאם יבוא עני יוכלו לתת לו לאכול, וכדי שהמברך יודה לה' על חסדו שהשפיע עליו, שאוכל ומותר.
* אם בסיום הסעודה לא נותר לחם על השולחן - על פי הקבלה רצוי להניח לחם שלם על השולחן. אולם, אם נותרו חתיכות לחם על השולחן, אין להניח עליו גם לחם שלם, וכן להיפך.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

שפכת מים על השיש ומשם הגיעו אל ידיך שבכיוור - האם זו נטילה כשירה?

מתוך כלי, ונטילה שלא מתוך כלי, פסולה לכל הדעות. אולם, אם מניח את ידו בסמוך למקום השפיכה, במקום בו מרוצת המים היא מכוח השפיכה, הנטילה כשירה. ויש לשים לב להלכה זו גם בנטילה רגילה - לשפוך באופן שהמים יגיעו לכל שטח היד בכוח השפיכה, ולא מתוך זרימה עצמונית. [שו"ע קנט, ז, ומשנ"ב לו-לז; וראה שו"ע שם, ח; בו"מ דרשו, 40, 42 ו-43]

לדעת רוב הראשונים, בנטילת ידיים, צריך שהמים יִשְׁפְּכוּ על ידי הנוטל בכוח אדם, ובלשון הפוסקים: 'כִּחַ גְּבָרָא'. ולכן, השופך מים מתוך כלי על גבי קרקע, ומניח את ידו במרחק ממקום השפיכה, הנטילה פסולה, משום שבמקום זה המים אינם זורמים מכוח השפיכה, אלא זורמים מעצמם כפי טבע המים. ובנוסף, מסיבה זו עצמה, המים אינם נחשבים כנשפכים על ידי הנוטל

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il